

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1963-1964

28 NOVEMBER 1963

BEGROTING

van het Ministerie van Buitenlandse Zaken,
Buitenlandse Handel
en Technische Bijstand
voor het dienstjaar 1964.

(Kredieten betreffende de Buitenlandse Zaken.)

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE BUITENLANDSE ZAKEN (1)
UITGEBRACHT DOOR DE HEER DELWAIDE.

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie heeft verscheidene vergaderingen gewijd aan het onderzoek van de begroting en van de politiek van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Wat deze laatste betreft, hebben in het bijzonder de politiek van ontspanning tussen Oost en West en de problemen van Kongo de aandacht van uw Commissie bezig gehouden.

Over beide thema's had een uitgebreide gedachtenwisseling plaats, die door een uiteenzetting van de Minister werd voorafgegaan.

(1) Samenstelling van de Commissie:

Voorzitter: de heer Van Acker, Achille.

A. — Leden: de heren Delwaide, De Schryver, Dewulf, Fimmers, Herbiet, Lefère, le Hodey, Parisi, Scheyven, Wigny, Willot. — de heren Dejardin, De Kinder, Denis, Glinne, Huysmans, Pierson, Radoux, Terwagne, Van Acker (Achille), Van Eynde. — de heren Janssens, Kronacker.

B. — Plaatsvervangers: de heren Cooreman, Mevr. De Riemoecker-Legot, de heren Devos (Robert), Loos, Sainttraint, Tindemans. — de heren Bracops, Cools, De Keuleneir, Grégoire, Guillaume. — de heer Van Offelen.

Zie:

4-IX (1963-1964):

— N° 1: Begroting.

— N° 2: Amendement.

Chambre des Représentants

SESSION 1963-1964

28 NOVEMBRE 1963

BUDGET

du Ministère des Affaires Etrangères,
du Commerce Extérieur
et de l'Assistance Technique
pour l'exercice 1964.

(Crédits afférents aux Affaires Etrangères.)

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES ETRANGERES (1)
PAR M. DELWAIDE.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission a consacré plusieurs réunions à l'examen du budget et de la politique du Ministère des Affaires étrangères.

En ce qui concerne cette dernière, ce sont surtout la politique de détente entre l'Est et l'Ouest et les problèmes du Congo qui ont retenu l'attention de votre Commission.

Ces deux thèmes ont fait l'objet d'un large échange de vues, précédé d'un exposé du Ministre.

(1) Composition de la Commission:

Président: M. Van Acker, Achille.

A. — Membres: MM. Delwaide, De Schryver, Dewulf, Fimmers, Herbiet, Lefère, le Hodey, Parisi, Scheyven, Wigny, Willot. — MM. Dejardin, De Kinder, Denis, Glinne, Huysmans, Pierson, Radoux, Terwagne, Van Acker (Achille), Van Eynde. — MM. Janssens, Kronacker.

B. — Suppléants: MM. Cooreman, Mme De Riemoecker-Legot, MM. Devos (Robert), Loos, Sainttraint, Tindemans. — MM. Bracops, Cools, De Keuleneir, Grégoire, Guillaume. — M. Van Offelen.

Voir:

4-IX (1963-1964):

— N° 1: Begroting.

— N° 2: Amendement.

1. De politiek van ontspanning tussen Oost en West.

Vooraleer tot de behandeling van dit punt over te gaan, maakt uw verslaggever zich ongetwijfeld de tolk van uwe eenparige Commissie met een ontroerde hulde te brengen aan de nagedachtenis van president Kennedy en uiting te geven aan de afschuw en de smart, die de moord op deze grote staatsman heeft verwekt.

President Kennedy is klaarblijkelijk het slachtoffer geworden van de politiek van rechtvaardigheid, van vrijheid en vrede, die hij in eigen land en daarbuiten gevoerd heeft. Hij zal in ieder geval de verpersoonlijking blijven van deze politiek.

Met bezorgdheid mag men zich afvragen wat haar lot gaat zijn nu de grote promotor ervan verdwenen is. Zeker lijkt dat zij niet kan worden omgegooid. Intussen is het door de vredelievendheid van de betreurde President, dat de voornaamste stoot werd gegeven aan de politiek van ontspanning, welke een eerste uitdrukking gevonden heeft in het begin augustus jl., te Moskou gesloten verdrag inzake de stopzetting van kernproeven. Indien, naar het woord van de Minister, de inhoud van dit verdrag niet opzienbarend kan worden genoemd, mag dit laatste toch ongetwijfeld als een gevoelige vooruitgang worden beschouwd op de weg naar een toenadering tussen de wereldmogendheden en als de uitdrukking van hun wil de vrede te vrijwaren.

Een ander bewijs van het verlangen tot toenadering is, volgens de Minister, gelegen in de verzoenende toon welke, tijdens de afgelopen zitting, de redevoeringen in de vergaderingen van de Verenigde Naties gekenmerkt heeft, ook bij de debatten over de meest omstreden en irriterende problemen.

Klaarblijkelijk zijn de gematigde doch tevens vastberaden houding van de Amerikaanse regering tijdens de Cubaanse crisis van 1962, de eensgezinde steun die zij daarbij van haar Atlantische bondgenoten ontvangen heeft, de inmiddels scherper geworden Chinees-Russische tegenstelling en de weerslag die de kommunistische partijen in de wereld ervan ondervinden, de ontwikkeling van de economische toestand in de Sovjet-Unie zelf en, daartegenover, het onloochenbaar succes van de Euromarkt, voor de Russische bewindslieden aanleiding geworden om hun buitenlands beleid opnieuw onder ogen te zien.

De vraag is nu in hoever deze nieuwe koers uitzicht biedt op een regeling van de problemen, die tot nog toe een voortdurende oorzaak van spanningen in de wereld geweest zijn en een hinderpaal om een waarachtige verzoening te bereiken.

Onder deze problemen nemen de Berlijnse kwestie en het Duitse vraagstuk in zijn geheel een belangrijke plaats in.

Wat de Berlijnse kwestie betreft, kan de vraag worden gesteld of de Geallieerden tot in 't oneindige aan een standpunt kunnen vasthouden dat alleen op het recht van bezetting gesteund is. Wat er ook van weze, volgens de Minister moet iedere regeling van de kwestie Berlijn afhankelijk worden gemaakt van de vervulling van drie essentiële voorwaarden:

ten eerste, dat de vrijheid voor de Berlijners hun eigen regeringsvorm te kiezen wordt gewaarborgd;

ten tweede, dat de vrije toegang tot Berlijn langs de weg te land en door de lucht word verzekerd, en,

ten derde, dat de geallieerde troepen in Berlijn kunnen blijven stationeren.

1. La politique de détente entre l'Est et l'Ouest.

Avant d'aborder l'examen de cette question, votre rapporteur se fait, sans doute aucun, l'interprète de toute votre Commission en rendant un hommage ému à la mémoire du Président Kennedy et en exprimant l'horreur et la douleur provoquées par le meurtre commis contre ce grand homme d'Etat.

Le Président Kennedy est manifestement devenu la victime de la politique de justice, de liberté et de paix qu'il a menée dans son propre pays et sur le plan international. Il demeurera en tout cas l'incarnation de cette politique.

On peut se demander non sans inquiétude quel sera le sort de cette politique, après la disparition du grand promoteur de celle-ci. Il semble certain qu'elle soit irréversible. Toujours est-il que c'est le pacifisme du regretté Président qui a donné l'impulsion essentielle à la politique de détente, dont la première manifestation fut la conclusion, à Moscou, au début du mois d'août dernier, du traité relatif à l'arrêt des essais nucléaires. Si, comme l'a dit le Ministre, le contenu de ce traité ne peut être qualifié de sensationnel, il ne fait cependant aucun doute que ce document peut être considéré comme un progrès considérable sur la voie du rapprochement entre les puissances mondiales et comme l'expression de leur volonté de sauvegarder la paix.

Le Ministre voit une autre preuve de ce désir de rapprochement dans le climat de conciliation qui, au cours de la dernière session, a caractérisé les discours prononcés à la tribune des Nations-Unies, même dans les débats sur les problèmes les plus controversés et les plus irritants.

Il semble bien que les dirigeants soviétiques aient été amenés à reconsidérer leur politique extérieure à la suite de l'attitude à la fois modérée et résolue du gouvernement américain pendant la crise cubaine de 1962, de l'appui unanime que lui ont apporté ses alliés atlantiques à cette occasion, de l'opposition sino-russe qui s'est accentuée entretemps et de sa répercussion sur les partis communistes dans le monde, de l'évolution de la situation économique dans l'Union soviétique même et, de l'autre côté, du succès incontestable du Marché commun.

La question qui se pose à cet égard est de savoir dans quelle mesure cette nouvelle orientation permettra un règlement des problèmes qui, jusqu'à présent, ont été une cause continue de tensions dans le monde et un obstacle à la réalisation d'un véritable apaisement.

Parmi ces problèmes, la question de Berlin et l'ensemble de la question allemande occupent une place importante.

En ce qui concerne la question de Berlin, on peut se demander si les Alliés peuvent s'accrocher indéfiniment à un point de vue fondé sur le seul droit d'occupation. Quoi qu'il en soit, le Ministre est d'avis que tout règlement de la question de Berlin doit être subordonné à la réunion de trois conditions essentielles:

d'abord, que soit garantie la liberté des Berlinoïses de choisir leur propre régime de gouvernement;

ensuite, que soit assuré le libre accès de Berlin par la route et par l'air et,

en troisième lieu, que les troupes alliées puissent continuer à stationner à Berlin.

Over het Duitse vraagstuk in zijn geheel heeft eerste-minister Chroesjtsjof onlangs verklaringen afgelegd waaruit blijkt dat hij onverzettelijk zijn tot nog toe ingenomen standpunt handhaaft. Zowel tijdens het onderhoud, dat hij begin november met een twintigtal van de voornaamste industriëlen uit de Verenigde Staten had, als bij het langdurig gesprek, dat hij, enige dagen later, met een afvaardiging van de Franse socialisten onder leiding van de heer Guy Mollet voerde, wees de Russische premier uitdrukkelijk een oplossing van het Duitse vraagstuk op basis van het zelfbeschikkingsrecht van het gehele Duitse volk van de hand. Wel verklaarde hij zich opnieuw bereid een vredesverdrag met Duitsland of met ieder van de twee delen van Duitsland af te sluiten, doch dan met uitsluiting van iedere maatregel, die het huidige regime van Oost-Duitsland in gevaar zou kunnen brengen. Voor het geval dat dit voorstel zou worden afgewezen, voorspelde hij dat eens de dag zou komen waarop West-Duitsland zich rechtstreeks tot Sovjet-Rusland zou wenden. Dan, meende hij, zou er een nieuw verdrag van Rapallo kunnen tot stand komen. Het hoeft geen betoog dat dergelijke verklaringen, samen met de aanhoudende schendingen van het Statuut van Berlijn, de regeling van een vraagstuk, dat de voornaamste oorzaak van spanning in Europa blijft, niet in de hand zullen werken. Ook het tot stand komen van een niet aanvalsverdrag tussen de landen van de N. A. V. O. en die van het Warschaupakt zal er niet door worden bevorderd.

Er is dan de kwestie van de ontwapening, waarin men slechts langzaam vooruitgaat. Natuurlijk zou, verklaarde de Minister, de toelating vaste waarnemersposten in ieder van beide kampen op te stellen een grote stap vooruit zijn, vermits zij de risico's van een konventionele verrassingsoorlog in aanzienlijke mate zou beperken. Op dat gebied mag, volgens de Minister, een resultaat worden verwacht.

De Minister heeft nog uitgeweid over het Chinees probleem, over de risico's die het huidige Chinees-Russisch geschil en de ontwikkeling van het militaire potentieel van China inhoudt. Zijn besluit luidde dat België de politiek van ontspanning, die overigens door de overgrote meerderheid van de leden van de N. A. V. O. wordt gevolgd, moet steunen. Het is de enige die kan leiden tot de uitschakeling van de oorzaken der bestaande spanningen en, uiteindelijk, tot een waarachtige vrede, waarnaar de wereld verlangt.

Op de uiteenzetting van de Minister volgde een uitgebreide bespreking.

Een lid heeft de aandacht gevestigd op de jongste incidenten op de Berlijnse autosnelweg.

Volgens de Minister kan hiervoor geen afdoende verklaring worden gegeven. Hij herinnerde aan het woord van eerste-minister Chroesjtsjof dat, naar zijn opvatting, Berlijn een soort eksterroog is waarop het nodig is nu en dan te trappen.

Een ander lid vroeg zich af of het vanwege het Westen een wijze politiek is de afzondering van China te blijven in de hand werken en zodoende in dit land een evolutie te bevorderen, waardoor het de leiding neemt van het extremisme in de communistische wereld.

Hetzelfde lid heeft een opsomming gegeven van hetgeen, naar zijn mening, aan de grondslag ligt van de Chinees-Russische tegenstelling: er is verscheidenheid in de doctrine, er is het verschil van tijdstip waarop, in ieder van beide landen, de revolutie zich heeft voltrokken, er zijn territoriale geschillen, er is het feit dat het Chinese volk een Aziatisch volk is en tevens een trots volk, dat zich niet heeft kunnen neerleggen bij de wijze waarop de door Rusland geboden hulp is verstrekt geworden.

Au sujet de l'ensemble du problème allemand, le Premier Ministre Krouchtchev a récemment fait des déclarations dont il ressort qu'il maintient irréductiblement le point de vue qu'il a adopté jusqu'à présent. Tant au cours de l'entretien qu'il a eu, au début de novembre, avec une vingtaine des principaux industriels des Etats-Unis que lors de l'entretien prolongé, quelques jours plus tard, avec une délégation des socialistes français sous la conduite de M. Guy Mollet, le Premier Ministre soviétique a rejeté formellement une solution du problème allemand sur la base du droit à l'autodétermination de l'ensemble du peuple allemand. Il s'est cependant de nouveau déclaré disposé à conclure un traité de paix avec l'Allemagne ou avec chacune des deux parties de l'Allemagne, mais en excluant toute mesure pouvant constituer une menace pour le régime actuel de l'Allemagne de l'Est. Il prônerait qu'au cas où cette proposition serait rejetée, un jour viendrait où l'Allemagne de l'Ouest s'adresserait directement à la Russie Soviétique. A ce moment pourrait être envisagé un nouveau traité de Rapallo. Inutile de dire que de telles déclarations, ainsi que les continuelles violations du statut de Berlin, ne favoriseront pas la solution d'un problème qui reste la principale cause de tension en Europe. Elles ne favoriseront également pas la conclusion d'un pacte de non-agression entre les pays-membres de l'O. T. A. N. et ceux du Traité de Varsovie.

Il y a ensuite la question du désarmement, qui fait de lents progrès. Le Ministre a déclaré que l'autorisation d'installer, dans chacun des deux camps, des postes d'observateurs fixes constituerait évidemment un grand pas en avant, puisqu'elle réduirait, dans une mesure considérable, les risques d'une guerre conventionnelle par surprise. Selon le Ministre, on peut espérer des résultats dans ce domaine.

Le Ministre a exposé longuement le problème chinois et les risques que comporte l'actuel différend sino-russe ainsi que le développement du potentiel militaire chinois. Il a conclu en disant que la Belgique a pour devoir de soutenir la politique de détente, suivie d'ailleurs par l'immense majorité des pays-membres de l'O. T. A. N. C'est la seule politique qui peut aboutir à une suppression des causes des tensions actuelles et, en fin de compte, à une paix véritable, à laquelle aspire le monde entier.

L'exposé du Ministre a été suivi d'une large discussion.

Un membre a attiré l'attention sur les derniers incidents survenus sur l'autostrade de Berlin.

D'après le Ministre, il ne peut être fourni une explication satisfaisante à ce sujet. Il a rappelé la parole du Premier Ministre Krouchtchev, à savoir qu'à son avis Berlin est une sorte de cor sur lequel il faut marcher de temps en temps.

Un autre membre s'est demandé si l'Occident pratique une politique sage en s'obstinant à isoler la Chine et en y favorisant ainsi une évolution qui lui fait prendre la tête de l'extrémisme dans le monde communiste.

Le même membre a énuméré ce qui, à son estime, se trouve à l'origine du conflit soviéto-chinois: différends doctrinaux, décalage quant au moment historique qui a vu triompher la révolution dans chacun des deux pays, contestations territoriales, le fait que la Chine, peuple asiatique et fier, n'a pu se résigner à accepter l'offre d'aide soviétique, étant donné les modalités de celle-ci.

Wat gaat men doen, vraagt hetzelfde lid, na de ont-ploffing van de Chinese atoombom? Gaat men dan economische en, gebeurlijk, militaire maatregelen nemen om te verhinderen dat de atoomkracht van China zich verder zou ontwikkelen? Zou het niet beter zijn, zo besluit het lid zijn tussenkomst, van nu af toenadering tot China te zoeken en een verstandhouding te verwezenlijken met het oog op de dag, die onvermijdelijk zal komen, dat China een nucleaire macht zal zijn?

De Minister heeft hierop geantwoord dat hij niet principieel gekant is tegen een toenadering tot China, doch dat hij het huidig ogenblik niet bijzonder geschikt acht om communistisch China tot de Volkerengemeenschap toe te laten. De intrede van China in de Verenigde Naties moet momenteel als uitgesloten worden beschouwd, vermits dit land, met name tegenover India, de verplichtingen, die door het Handvest van de Verenigde Naties worden opgelegd, niet eerbiedigt.

Een lid heeft, als slot van de gedachtenwisseling over de Oost-West-verhoudingen, gevraagd dat het ontwerp tot bekrachtiging van het kernstopverdrag spoedig zou worden ingediend.

De Minister heeft toegezegd dat dit binnenkort zal gebeuren.

2. De Europese Integratie.

Over de Europese vraagstukken werden in uw Commissie geen opmerkingen gemaakt. Een lid verklaarde terloops dat hij het eens was met de beschouwingen, die de Minister aan de Euromarkt gewijd heeft in de rede die hij op 8 oktober 1963 voor de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft uitgesproken. In deze rede onderstreepte de Minister dat, van 1958 tot 1962, het handelsverkeer tussen de landen van de Zes met 97 % is toegenomen. Hij wees daarenboven dezen terecht, die de E. E. G. van egoïsme en protectionisme verdenken. Hij beklemtoonde dat het handelsverkeer tussen de Euromarkt en de derde landen van 1958 tot 1962 met 39 % gestegen is en dat deze stijging hoger ligt dan die van de wereldhandel in zijn geheel gedurende dezelfde periode.

Nochtans lijkt het niet overbodig hierbij eens te meer de noodzakelijkheid te onderstrepen voor de E. E. G. een zo open mogelijk, naar buiten gericht beleid te voeren. Alleen met dergelijk beleid zal de E. E. G. op blijvende wijze kunnen bijdragen tot verhoging van de welvaart en de veiligheid der landen, die in haar schoot samenwerken. Het lijkt immers geen twijfel dat geschillen tussen de E. E. G. en de andere landen van het Westers blok slechts schadelijk kunnen zijn voor het geheel van de Westerse samenwerking. Hoewel op dit ogenblik de toetreding van Groot-Brittannië tot de E. E. G. niet ter sprake komt, lijkt het toch aangewezen van nu af de basis te leggen voor een ruimere economische en politieke eenheid van een Europese Gemeenschap, waartoe ook Engeland zal behoren, en die daarbij, in het ruimere verband van het Atlantisch bondgenootschap, op nauwe wijze met de Verenigde Staten zal samenwerken. Met het oog hierop is het ongetwijfeld verheugend dat, in het kader van de Westeuropese Unie, de mogelijkheid geschapen werd om regelmatig economische en politieke besprekingen te voeren tussen de zes landen van de E. E. G. en Groot-Brittannië. Anderdeels lijkt de vastlegging van een gemeenschappelijke landbouwpolitiek in de schoot van de E. E. G. onontbeerlijk om de komende onderhandelingen in het kader van de « Kennedy-round » te doen slagen. Intussen hebben de Verenigde Staten officieel de beslissing van de arbitragecommissie van het G. A. T. T. inzake de « kippenoorlog » tussen de U. S. A. en de E. E. G. aanvaard, zodat mag worden verhoopt dat hierdoor een stap nader tot het beëindigen van dit geschil gezet werd.

Quelle sera la réaction, se demande le même membre, après l'explosion de la bombe atomique chinoise? Aura-t-on recours à des mesures économiques et, éventuellement, militaires pour empêcher la Chine de développer son potentiel atomique? Ne vaudrait-il pas mieux, dit en conclusion le membre en question, rechercher, dès à présent un rapprochement avec la Chine et réaliser une entente en prévision du jour inéluctable où la Chine sera devenue une puissance nucléaire?

Le Ministre, dans sa réponse, a déclaré qu'en principe il n'était pas hostile à un rapprochement avec la Chine, mais qu'il estime que le moment présent n'est pas particulièrement opportun pour admettre la Chine dans la communauté des nations. Il faut considérer que l'entrée de la Chine dans les Nations-Unies est impossible à l'heure actuelle, ce pays ne respectant pas les obligations imposées par la Charte des Nations-Unies, notamment dans ses rapports avec l'Inde.

En conclusion de l'échange de vues sur les relations Est-Ouest, un membre a demandé que le projet portant ratification de l'accord sur l'arrêt des essais nucléaires soit déposé rapidement.

Le Ministre a promis que ce sera bientôt chose faite.

2. L'intégration européenne.

Les problèmes européens n'ont pas suscité d'observations en Commission. Un membre a déclaré qu'il approuvait les considérations relatives au Marché européen, développées par le Ministre dans son discours du 8 octobre 1963 devant l'Assemblée générale des Nations-Unies. Dans ce discours, le Ministre soulignait, qu'entre 1958 et 1962, les échanges commerciaux entre les Six pays du Marché commun avaient augmenté de 97 %. D'autre part, il a critiqué ceux qui suspectent la C. E. E. d'intentions égoïstes et protectionnistes, soulignant que les échanges commerciaux entre le marché européen et les pays tiers ont augmenté de 39 % entre 1958 et 1962. Cet accroissement est supérieur à celui accusé par l'ensemble du commerce mondial durant la même période.

Toutefois, il ne semble pas superflu de souligner, une fois de plus, la nécessité pour la C. E. E. de pratiquer une politique orientée aussi largement que possible vers l'étranger. Ce n'est qu'à la faveur d'une telle politique que la C. E. E. sera en mesure de contribuer, d'une manière permanente, à l'accroissement du bien-être et de la sécurité des pays qui collaborent au sein de cette organisation. Il n'est pas douteux, en effet, que des conflits entre la C. E. E. et d'autres pays du bloc occidental ne peuvent que nuire à l'ensemble de la coopération occidentale. Bien qu'il ne soit pas question, en ce moment, de l'adhésion de la Grande-Bretagne à la C. E. E., il importe de jeter, dès à présent, les bases d'une union économique et politique plus large de la Communauté européenne, qui englobera également l'Angleterre et coopérera étroitement, dans le cadre plus vaste de l'Alliance atlantique, avec les États-Unis. Dans cette perspective, il y a lieu de se féliciter que, dans le cadre de l'Union de l'Europe occidentale, la possibilité de discussions régulières d'ordre économique et politique ait été créée entre les six pays de la C. E. E. et la Grande-Bretagne. D'autre part, il semble indispensable d'établir une politique agricole commune au sein de la C. E. E. pour faire aboutir les prochaines négociations dans le cadre du « Kennedy-round ». Entretemps, les États-Unis ont officiellement admis la décision de la commission d'arbitrage du G. A. T. T. en ce qui concerne la « guerre des poulets » entre les U. S. A. et la C. E. E.; on peut espérer qu'ainsi a été fait un pas de plus vers la solution de ce litige.

Wat de politieke integratie van Europa betreft, heeft de Minister zeer onlangs voor de bij de Europese instellingen te Brussel geaccrediteerde journalisten het denkbeeld geopperd van een commissie, naar het model van de commissie-Hallstein, die politieke, militaire en culturele problemen zou behandelen. De Minister heeft geen gelegenheid gehad hierover, bij het onderzoek van zijn begroting, nader uitleg te verstrekken. Hij zal dit ongetwijfeld, bij de behandeling in openbare vergadering willen doen.

Intussen mag worden betreurd dat een uitbreiding van de bevoegdheden van het Europese Parlement nog niet kon worden bereikt, hoewel het voorzeker aangewezen is de democratische controle in de gemeenschappen te versterken.

Wat de Benelux betreft, is het méér dan ooit wenselijk het buitenlands beleid van de drie betrokken landen zoveel mogelijk te coördineren.

Uit de Nederlands-Belgische betrekkingen is, door het op 13 mei 1963 in Den Haag tot stand gekomen verdrag inzake het vraagstuk van de Schelde-Rijnverbinding, een wrijvingspunt verdwenen dat vele jaren lang de vriendschappelijke samenwerking tussen Nederland en België verstoord heeft.

De Nederlandse regering heeft het inzicht te kennen gegeven het wetsontwerp tot goedkeuring van bedoeld verdrag zodra mogelijk bij het Parlement in te dienen. Van de Belgische regering mag ongetwijfeld hetzelfde worden verwacht.

3. Kongo.

De Minister leidde zijn uiteenzetting over de Kongolese vraagstukken in met een historisch overzicht van de overname van de Belgische bases door de U. N. O., in augustus 1960. Er werd toen overeengekomen dat de U. N. O. het beheer van die bases zou verzekeren met inachtneming van de beginselen der zaakwaarneming. De U. N. O. besloot toen eveneens de aan de Belgische strijdkrachten toebehorende uitrusting van België af te kopen. Ons land stelde de desbetreffende prijs vast op 250 miljoen frank. Thans legt de U. N. O. aan België een schuldvordering voor van 750 miljoen frank, zijnde de kosten in verband met het beheer van die bases. Deze kwestie wordt thans onderzocht in overleg met het Secretariaat van de Verenigde Naties. Tot nog toe heeft België de vereffening van zijn bijdrage in de kosten van de U. N. O.-operatie in Kongo steeds afhankelijk gesteld van een bevredigende oplossing van de kwestie der vergoeding van de Belgische slachtoffers van door U. N. O.-strijdkrachten in Katanga gepleegde gewelddaden. België zal zijn standpunt moeilijk kunnen handhaven. Immers, volgens een uitspraak van het Gerechtshof in Den Haag moeten de door de U. N. O. aan Kongo bestede uitgaven worden beschouwd als gewone uitgaven van de Organisatie, die door de leden verplicht betaald dienen te worden. Indien België in zijn weigering mocht volharden, zou ons land het gevaar lopen zijn stemrecht te verliezen. Bovendien acht de Minister het voor België eveneens moeilijk, dat het zou weigeren zijn bijdrage in de kosten van die operatie te betalen, aangezien ons land, evenals de Kongolese Regering trouwens, in 1960 om de tussenkomst van de U. N. O. heeft verzocht.

Een ander probleem betreft dat van de betaling van schadevergoeding aan de Belgen, die het slachtoffer geweest zijn van gewelddaden vanwege de U. N. O.-strijdkrachten in Katanga. Ook in deze zaak zijn de onderhandelingen buitengewoon moeilijk, doch er worden vorderingen gemaakt. Hier rijst trouwens een principiële vraag. Zou België een globale som van de U. N. O. kunnen aanvaarden? Immers, aan de ene kant zou België de verantwoordelijkheid op zich moeten nemen zelf te bepalen wie de slachtoffers zijn die schade vanwege de U. N. O. hebben geleden ten gevolge

Au sujet de l'intégration politique européenne, le Ministre a préconisé récemment, devant les journalistes accrédités auprès des organisations européennes à Bruxelles, la création d'une commission qui s'occuperait des problèmes politiques, militaires et culturels, à l'instar de la commission Hallstein. Le Ministre n'a pas eu l'occasion de préciser sa pensée à ce sujet lors de l'examen de son budget. Il ne manquera certes pas de le faire lors de la discussion en séance publique.

Il faut regretter entretemps qu'il n'a pas encore été possible d'aboutir à l'extension des pouvoirs du Parlement européen, bien qu'il importe d'élargir au sein des communautés le contrôle démocratique.

Quant à Benelux, une coordination de la politique étrangère des trois pays intéressés est plus que jamais souhaitable.

Un point de friction, qui a troublé durant de longues années la coopération amicale entre les Pays-Bas et la Belgique, a disparu des relations hollando-belges après la signature, le 13 mai 1963, du traité relatif à la question de la liaison Rhin-Escaut.

Le gouvernement néerlandais a fait part de son intention de déposer, dès que possible, le projet de loi portant approbation de ce traité. On peut s'attendre à ce que le gouvernement belge prenne la même décision.

3. Congo.

Le Ministre a commencé son exposé sur les problèmes congolais par l'historique de la reprise des bases belges par l'O. N. U. au mois d'août 1960. Il fut convenu à l'époque que l'O. N. U. assurerait la gestion de ces bases en s'inspirant des principes de la gestion d'affaires. A la même époque, l'O. N. U. décida de racheter à la Belgique de l'équipement appartenant aux forces armées belges. La Belgique fixa le prix d'achat de ces biens à 250 millions de francs. L'O. N. U. présente maintenant à la Belgique une créance de 750 millions de francs, coût des frais d'administration des bases. Ce problème est actuellement examiné avec le Secrétariat des Nations-Unies. La Belgique a, jusqu'à présent, subordonné le règlement de sa contribution aux frais des opérations de l'O. N. U. au Congo au règlement de ce litige, ainsi qu'à la solution satisfaisante du problème de l'indemnisation des Belges victimes d'actes de violence de la part des forces armées de l'O. N. U. au Katanga. Il sera difficile pour la Belgique de maintenir son point de vue. En effet, suivant un arrêt de la Cour de Justice de La Haye, les dépenses consacrées par l'O. N. U. au Congo doivent être considérées comme des dépenses ordinaires de l'Organisation que les membres sont tenus obligatoirement de payer. Si la Belgique décidait de persister dans son attitude négative, elle risquerait de perdre son droit de vote. En outre, le Ministre estime qu'il sera également difficile pour la Belgique de refuser de payer son intervention dans les frais de cette opération car, tout comme le Gouvernement congolais, elle a fait appel à l'intervention de l'O. N. U. en 1960.

Un autre problème concerne l'indemnisation des Belges qui ont été victimes d'actes de violence de la part des forces armées de l'O. N. U. au Katanga. Dans cette question également, les négociations sont particulièrement difficiles, quoique des progrès aient été réalisés. Il se pose ici d'ailleurs un problème de principe. La Belgique pourrait-elle accepter de la part de l'O. N. U. une somme globale parce que d'une part, elle devrait prendre la responsabilité de déterminer quelles sont les victimes qui ont subi des dommages de la part de l'O. N. U. à la suite d'une violation des droits de la

van een schending van de oorlogsrechten en van de regelingen van internationaal recht: aan de andere kant zou België het bedrag van de aan elk slachtoffer verschuldigde schadevergoeding moeten vaststellen. Het lijkt dus verkieslijker elk geval afzonderlijk door de U. N. O. te laten onderzoeken. Van de zijde van de Belgische Regering zouden de geschikte maatregelen worden getroffen om de slachtoffers behulpzaam te zijn om hun rechten tegenover de U. N. O. te doen gelden. Uit besprekingen die hij met het Secretariaat van de Verenigde Naties heeft gevoerd, blijkt dat de betaling van het Belgisch aandeel in de kosten van de U. N. O.-actie ongetwijfeld de overheden van deze organisatie gunstiger zal stemmen om de Belgische slachtoffers te vergoeden.

Een ander probleem, dat door de Minister werd behandeld, is dit van het behoud van de U. N. O.-strijdkrachten voor een periode van zes maanden na 31 december a.s.

Onder de Belgen die in Kongo verblijven, en vooral onder deze, die zich in Katanga bevinden, is er eensgezindheid over de wenselijkheid de U. N. O.-strijdkrachten voorlopig in Kongo te handhaven. De Kongolese regering is trouwens dezelfde mening toegedaan. De kosten, die daaruit voor België zullen voortvloeien, kunnen op 15 à 20 miljoen frank worden geraamd.

Wat het plan Thant en de herziening van de Fundamentele Wet betreft, merkt de Minister op dat de omstandigheden volledig veranderd zijn sedert dit plan werd opgesteld. Inderdaad, de verzoening tussen de centrale regering en Katanga is werkelijkheid geworden, zodat zekere bepalingen van het Plan door de gebeurtenissen voorbijgestreefd zijn. De Minister heeft de hoop uitgedrukt dat de Kongolese bewindslieden er, bij gelegenheid van de herziening van de Fundamentele Wet, mogen in slagen een gepaste oplossing te vinden voor het probleem van Katanga. De Kongolese Regering heeft bepaalde beslissingen genomen betreffende de procedure tot herziening van de Fundamentele Wet. De datum waarop de daartoe ingestelde Commissie haar werkzaamheden zal aanvangen, is echter nog niet bekend.

Intussen blijft de toestand van de Belgen in Katanga een bestendige reden tot bekommernis voor de Belgische Regering. Momenteel evolueert de toestand eerder gunstig. Terwijl zich, twee maanden geleden, nog ongeveer dagelijks incidenten voordeden, worden deze thans zeldzamer. De Minister meent dat de hoffelijke maar niettemin vastberaden stappen van de Belgische Regering tot die verbetering hebben bijgedragen.

Wat de gedetineerden betreft, is de Regering met beslistheid tussenbeide gekomen. De Kongolese regering werd gewezen op de rechtsnormen, welke door ieder gerecht, die naam waardig, moeten worden geëerbiedigd, terwijl op een menselijke en behoorlijke behandeling van de gevangenen werd aangedrongen. De Kongolese regering is aan deze tussenkomsten niet ongevoelig gebleven. Een gearresteerde is intussen in vrijheid gesteld. In het geval van een andere heeft men de Kongolese overheden ertoe kunnen bewegen een procedure in gang te zetten met het doel een einde te maken aan een willekeurige aanhouding en van het gerecht een uitspraak te bekomen. Nochtans is hiermede het probleem van de gedetineerden verre van geregeld. De Belgische ambassade is er in het bijzonder mee belast deze problemen te volgen en aan de gedetineerden alle mogelijke hulp te verstrekken.

Verscheidene leden hebben nog gewezen op de gevallen van bepaalde gedetineerden en bij de Minister aangedrongen opdat alles in het werk gesteld zou worden om de mishandelingen, waarvan de betrokkenen het slachtoffer zijn te doen ophouden.

Een lid heeft gevraagd dat de U. N. O.-troepen in Katanga doeltreffender zouden optreden tot bescherming van Belgische burgers die blootgesteld zijn aan de willekeur der troepen van het Kongolese nationale leger.

guerre et des règlements de droit international et, d'autre part, elle devrait déterminer le montant des indemnités dues à chacune de ces victimes. Il semble donc préférable d'obtenir de la part de l'O.N.U. que chaque cas soit examiné séparément. Le Gouvernement belge pour sa part prendrait des mesures adéquates pour aider les victimes à faire valoir leurs droits auprès de l'O. N. U. Des discussions qu'il avait eues avec le Secrétariat des Nations-Unies, il apparaît que le paiement de la quote-part de la Belgique aux frais de l'O. N. U. au Congo contribuera sans doute à mieux disposer les autorités de cette organisation à indemniser les victimes belges.

Un autre problème traité par le Ministre est celui du maintien des forces armées de l'O. N. U. pour une période de six mois après le 31 décembre prochain.

Les Belges résidant au Congo, surtout ceux qui se trouvent au Katanga, sont unanimement d'avis qu'il est préférable de maintenir provisoirement les forces armées de l'O. N. U. au Congo. Le gouvernement congolais partage d'ailleurs cet avis. Les frais résultant de ce projet pour la Belgique peuvent être évalués à quelque 15 à 20 millions de francs.

En ce qui concerne le plan Thant et la révision de la Loi fondamentale, le Ministre a fait observer que les circonstances s'étaient modifiées du tout au tout depuis l'élaboration de ce plan. En effet, la réconciliation du Gouvernement central et du Katanga est devenue effective, et certaines dispositions du Plan se sont vu dépasser par les événements. Le Ministre a exprimé l'espoir que les gouvernements congolais réussissent à l'occasion de la révision de la Loi fondamentale, à trouver une solution adéquate au problème katangais. Le Gouvernement congolais a pris certaines décisions concernant la procédure de révision de la Loi fondamentale. On ne sait pas encore la date à laquelle la Commission instaurée à cet effet commencera ses travaux.

Entretemps, la situation des Belges au Katanga ne cesse de préoccuper le Gouvernement belge. Pour l'instant, la situation évolue d'une manière plutôt favorable. Alors que, voici deux mois, des incidents se produisaient presque journellement, ils deviennent actuellement plus rares. Le Ministre croit que les démarches courtoises mais néanmoins résolues du Gouvernement belge ont contribué à cette amélioration.

Quant aux détenus, le Gouvernement est intervenu avec fermeté. Le Gouvernement congolais s'est vu rappeler les règles de droit à observer par toute justice digne de ce nom, et un traitement humain et convenable des prisonniers a été demandé avec insistance. Ces interventions n'ont pas laissé insensible le Gouvernement congolais. Un détenu a été libéré entretemps. Dans le cas d'un autre, le gouvernement congolais a pu être amené à entamer une procédure en vue de mettre un terme à une arrestation arbitraire et d'obtenir un jugement du tribunal. Ceci, toutefois, est loin de régler le problème des détenus. L'ambassade de Belgique est chargée tout particulièrement de surveiller ces questions et d'apporter toute l'aide possible aux détenus.

Divers membres ont signalé le cas de certaines personnes arrêtées et insisté auprès du Ministre pour que tout soit mis en œuvre pour faire cesser les mauvais traitements dont ces personnes sont l'objet.

Un membre a demandé une intervention plus efficace des troupes de l'O. N. U. au Katanga en vue de la protection des citoyens belges exposés à l'arbitraire des troupes de l'armée nationale congolaise.

De Minister heeft de verzekering gegeven dat hij zich geen moeite spaart om de slechte behandeling van Belgen in Kongo te verhinderen. Bij de Kongolese regering wordt bij die gelegenheid ook de nadruk gelegd op het feit dat het moeilijk is een sfeer van nauwe samenwerking in stand te houden, indien dergelijke afkeurenswaardige incidenten blijven voortduren.

In verband met de financiële hulp aan Kongo sprak een lid omstandig over de oplossing die aan de financiële en monetaire crisis in dit land moet worden gegeven. Het lid was van oordeel dat noch België, noch de Verenigde Staten de verantwoordelijkheid van de devaluatie van de Kongolese frank mochten op zich nemen. Een devaluatie gepaard aan een financiële hulp, te verstrekken door een Amerikaans-Belgisch hulpfonds met vrijgeving van de markt van de Kongolese frank, zou, volgens het lid alleen tot gevolg hebben gehad dat dit hulpfonds in een minimum van tijd zou uitgeput zijn en de operatie al haar betekenis zou hebben verloren. Daarom ging de voorkeur van het lid naar het plan van het Internationaal Monetair Fonds, dat, naar zijn oordeel, technisch-financieel beter verantwoord is, al brengt het slechts een gedeeltelijke en voorlopige oplossing. Het was echter nodig dat de ter zake bevoegde internationale instantie de verantwoordelijkheid van de operatie, zou op zich nemen en niet de Verenigde Staten en België. Het lid stemde er mede in dat België, samen met de Verenigde Staten, in het kader van het plan van het Internationaal Monetair Fonds, een initiatief zou nemen om tot het welslagen van de operatie bij te dragen. Van de zijde van België zou dat initiatief kunnen bestaan in een financiële bijdrage, in de vorm van lening, waarvan de helft te dragen door de Staat, de andere helft door de privé-sector, ten einde, zodoende, de sanering van de budgettaire en monetaire toestand in Kongo in de hand te werken. Het lid rechtvaardigde de Belgische bijdrage tot het succes van de muntoperatie door o.m. te verwijzen naar het groot aantal Belgen die steeds in Kongo verblijven en van wie de levensmogelijkheden moeten worden gevrijwaard, alsook naar de aanzienlijke economische belangen die België in Kongo nog steeds heeft en naar de grote toekomstmogelijkheden die Kongo blijft bieden. Opdat deze laatste zich zouden kunnen verwezenlijken is het echter nodig dat er een waarachtig gezag in Kongo zou bestaan, dat regering en administratie de teugels met vaste hand zouden hanteren en dat aan de stijgende begrotingstekorten en aan de fraude een einde zou worden gemaakt. Samen met de administratie zijn ook de volksgezondheid, het transportwezen, het wegennet in een zorgwekkende toestand geraakt. Het lid ziet momenteel slechts twee pijlers die Kongo nog overeind houden: de missies, die bewonderenswaardig werk verrichten, en de ondernemingen, die de economische infrastructuur hebben gevrijwaard. Het is echter de vraag hoelang zij dit nog zullen kunnen doen. Daarom is een hulp vanwege België aan Kongo, ten einde het economisch leven op gang te houden, onontbeerlijk en verantwoord. Nodig is ook dat de Monetair Raad te Leopoldstad de overeenkomsten zou naleven, die hij tegenover de ondernemingen heeft aangegaan wat betreft het ter beschikking stellen van deviezen voor de vernieuwing van het materieel en de bezoldiging van het Europees personeel. Het lid drong bij de Belgische regering aan dat deze al haar invloed zou gebruiken om de bedoelde overeenkomsten te doen nakomen. Voor de maatschappijen, die aan uitvoer doen, is de niet-naleving van die overeenkomsten minder erg dan voor deze die zich uitsluitend of in hoofdzaak tot de Kongolese markt richten. Voor deze laatsten kan het wegvallen van de onontbeerlijke deviezen rampzalige gevolgen hebben, in die zin dat zij geleidelijk tot stopzetting van hun bedrijvigheid zullen worden gedwongen.

Het lid betoogt ten slotte dat de openbare mening zowel in Kongo als elders onvoldoende op de hoogte is van de

Le Ministre a donné l'assurance qu'il ne ménage aucun effort pour empêcher les mauvais traitements dont des Belges sont victimes au Congo. Il est insisté, à cette occasion, auprès du gouvernement congolais sur la difficulté de maintenir un climat d'étroite collaboration si des incidents aussi répréhensibles devaient continuer à se produire.

A propos de l'aide financière au Congo, un membre a parlé longuement de la solution à donner à la crise financière et monétaire au Congo. Selon lui, ce n'était ni à la Belgique ni aux Etats-Unis à prendre les responsabilités de l'opération de la dévaluation du franc congolais. Cette dévaluation, accompagnée d'une aide financière, fournie par un fonds d'assistance américano-belge avec libération du marché du franc congolais, aurait eu, selon ce membre, pour unique résultat d'épuiser ce fonds d'assistance en un minimum de temps et d'enlever toute signification à l'opération. C'est pour cette raison que le membre a préféré le plan du Fonds monétaire international qui, à son avis, se justifie mieux du point de vue de la technique financière, quoique n'apportant qu'une solution partielle et provisoire. Il était cependant nécessaire de voir l'organisme international compétent en la matière assumer la responsabilité de l'opération, et non les Etats-Unis et la Belgique. Le membre marqua son accord pour que la Belgique prenne, d'accord avec les Etats-Unis et dans le cadre du plan du Fonds monétaire international, une initiative pour contribuer à la réussite de l'opération. Pour la Belgique, l'initiative pourrait consister en une contribution financière, sous forme de prêt, dont la moitié serait supportée par l'Etat et l'autre moitié par le secteur privé, afin de promouvoir de la sorte l'assainissement de la situation budgétaire et monétaire au Congo. Le membre a justifié la contribution belge au succès de l'opération monétaire en se référant notamment au nombre considérable de Belges se trouvant actuellement au Congo et dont il faut assurer la subsistance, ainsi qu'aux intérêts économiques considérables que la Belgique possède encore au Congo et aux grandes possibilités d'avenir que le Congo continue à offrir. Afin que celle-ci puisse se réaliser, il est toutefois nécessaire que le Congo soit doté d'une véritable autorité, que le gouvernement et l'administration prennent les affaires fermement en main, et qu'il soit mis fin aux déficits croissants ainsi qu'à la fraude. De même que l'administration, la santé publique, les transports et le réseau routier se trouvent dans un état inquiétant. Pour l'instant, le membre n'aperçoit plus que deux piliers sur lesquels repose le Congo: les missions, qui accomplissent un travail admirable, et les entreprises, qui ont préservé l'infrastructure économique. La question se pose cependant de savoir combien de temps celles-ci seront encore en état de le faire. C'est pour cette raison qu'une aide de la Belgique au Congo, en vue du maintien de la vie économique, est indispensable et justifiée. Il est également nécessaire que le Conseil monétaire à Léopoldville respecte les engagements qu'il a pris à l'égard des entreprises en ce qui concerne la mise à leur disposition de devises en vue du renouvellement du matériel et le paiement du personnel européen. Le membre a insisté auprès du gouvernement belge pour que celui-ci exerce toute son influence en vue de faire respecter lesdits engagements. Les sociétés exportatrices souffrent moins de ce que ces engagements ne soient pas respectés mais les entreprises orientées exclusivement ou principalement vers le marché congolais se trouvent dans une situation catastrophique. Pour ces derniers, l'absence des devises indispensables peut entraîner l'arrêt progressif de leurs activités.

Le membre signale enfin que l'opinion publique, tant au Congo qu'ailleurs, n'est pas suffisamment informée des

inspanningen die België voor zijn voormalige Afrikaanse gebieden doet. Het lid spreekt de wens uit dat op de begroting een krediet van 50 miljoen frank zou worden uitgetrokken ten einde België toe te laten zijn « public relations » t.a.v. de hulpverlening in Kongo en de ontwikkelingslanden behoorlijk te verzorgen.

De Minister antwoordt dat hij die uiteenzetting in haar grote lijnen kan beamen, met name wat betreft de doeleinden van de muntvorming in Kongo. Hij wijst op de moeilijkheden welke de Kongolese Regering en het Monetair fonds hebben ondervonden bij het uitwerken van de muntvorming. België en de Verenigde Staten waren op de hoogte gehouden, want zij werden verzocht financiële bijdragen te verlenen om de muntstabilisatie in Kongo te vergemakkelijken. De bijdrage welke België zich voornemt te leveren, bestaat in het verlenen van een krediet ten belope van één miljard Belgische frank aan de Monetair Raad, ter vergemakkelijking van de aankoop van goederen in België. De daaraan verbonden risico's worden voor 50 % door de particuliere sector en voor 50 % door de Staat gedekt. Over de technische bepalingen van de overeenkomst tussen het consortium van Belgische banken — dat de lening toekent — en de Monetair Raad worden momenteel besprekingen gevoerd.

De Minister beklemtoonde dat de lening van één miljard, die aan de Monetair Raad zal worden toegestaan, afhankelijk is van drie voorwaarden :

1°) dat het miljard moet dienen om bestellingen in België te doen;

2°) dat de Kongolese monetaire overheid zich ertoe verbindt om de particuliere sector de deviezen te bezorgen welke nodig zijn om zijn activiteit voort te zetten en om de daartoe vereiste administratieve maatregelen te nemen;

3°) dat de Amerikaanse hulp zal behouden blijven.

De particuliere sector is zorgvuldig op de hoogte gehouden van het verloop der onderhandelingen en heeft zijn instemming betuigd met de bepalingen inzake de toekenning van het krediet. Men mag hopen, vervolgde de Minister, dat aldus de voortzetting van de economische activiteit der ondernemingen in Kongo, die in staat moeten worden gesteld hun uitrusting te vernieuwen, voor enige tijd zal verzekerd zijn.

De Minister heeft dan gesproken over de Belgisch-Kongolese onderhandelingen over de nog hangende financiële vraagstukken. De beslissingen welke België en Kongo in gemeen overleg hebben genomen in verband met de staats-schuld, blijven gelden. Er zijn echter nog heel wat praktische kwesties te regelen en deze regeling blijft slepen. Derhalve heeft de Belgische regering gemeend dat het voorbarig is een ministeriële afvaardiging naar Leopoldstad te sturen. Alleen ter ondertekening van de akkoorden en als een gebaar van Belgisch zijde kan het zenden van een Belgische afvaardiging zin hebben.

Een lid was van oordeel dat de Belgische technische hulpverlening niet de verwachte resultaten oplevert, vooral omdat de nodige coördinatie ontbreekt. De hulpverlening zou, volgens spreker, in haar geheel moeten worden herzien.

Een ander lid was eveneens van mening dat de Belgische hulpverlening aan Kongo zou moeten worden herzien en dat zij vooral op de verbetering van de levensvoorwaarden van de Kongolezen zelf gericht zou moeten zijn. De rest is, volgens hem, veel te wisselvallig en te wankel om er veel in te wagen. In ieder geval is een betere coördinatie tussen de Belgische hulpverlening, deze van de Verenigde Naties en deze van de E. E. G. volstrekt noodzakelijk.

In antwoord op deze beschouwingen betoogde de Minister dat iedere hulpverlening aan specifieke sectoren

efforts que la Belgique fait en faveur de ses anciens territoires africains. Le membre voudrait voir figurer au budget un crédit de 50 millions afin que la Belgique puisse organiser convenablement ses « public relations » sous le rapport de l'aide au Congo et aux pays en voie de développement.

Le Ministre a répondu qu'il pouvait approuver ledit exposé dans ses grandes lignes, notamment quant aux objectifs de la réforme monétaire au Congo. Il a indiqué les difficultés qu'avait rencontrées la mise au point par le Gouvernement congolais et le Fonds Monétaire de la réforme monétaire. La Belgique et les Etats-Unis avaient été tenus au courant, parce qu'ayant été sollicités pour une intervention financière destinée à faciliter la stabilisation monétaire au Congo. L'intervention prévue par la Belgique consiste en l'octroi d'un crédit d'un milliard de francs belges au Conseil monétaire, destiné à faciliter l'achat de marchandises en Belgique. Les risques de l'opération sont couverts à raison de 50 % par le secteur privé et de 50 % par l'Etat. Les modalités techniques de l'accord entre le consortium de banques belges qui accorde le prêt et le Conseil monétaire sont actuellement en discussion.

Le Ministre a exposé que le prêt d'un milliard à consentir au Conseil monétaire, est subordonné à trois conditions :

1°) le milliard doit servir à placer des commandes en Belgique;

2°) les autorités monétaires congolaises s'engagent à assurer au secteur privé les devises indispensables pour maintenir leur activité et à prendre à cet effet les mesures administratives nécessaires;

3°) l'aide américaine doit être maintenue.

Le secteur privé, qui a été soigneusement tenu au courant de l'évolution des discussions, a marqué son accord sur les modalités d'octroi du crédit. Il faut espérer, a poursuivi le Ministre, qu'ainsi sera assurée, pour quelque temps, la continuité de l'activité économique des entreprises au Congo, lesquelles doivent être en mesure de renouveler leur équipement.

Le Ministre a ensuite parlé des négociations belgo-congolaises relatives aux questions financières en suspens. Les décisions prises de commun accord par la Belgique et le Congo concernant la dette publique restent acquises. De nombreuses questions pratiques restent toutefois encore à régler, et ce règlement traîne toujours. Le Gouvernement belge a, dès lors, estimé qu'il serait prématuré d'envoyer à Léopoldville une délégation ministérielle. Ce n'est qu'en vue de la signature des accords et qu'en tant que geste de la part de la Belgique que l'envoi d'une délégation belge peut avoir une signification.

Un membre estime que l'aide technique belge ne donne pas les résultats escomptés, surtout à défaut de coordination nécessaire. Selon lui, l'octroi d'aide devrait être revu dans son ensemble.

Un membre estime également que l'aide technique belge au Congo devrait être soumise à révision et tendre surtout à améliorer les conditions de vie des Congolais eux-mêmes. Le reste présente, à son avis, un caractère par trop aléatoire et instable pour que l'on s'engage trop loin. De toute manière, une meilleure coordination entre les programmes d'aide de la Belgique, des Nations Unies et de la C. E. E. s'impose absolument.

En réponse à ces considérations, le Ministre a fait valoir que toute aide à des secteurs spécifiques serait inefficace

zonder de instandhouding van de politieke en economische structuur van Kongo, ondoeltreffend zou zijn. Derhalve is een economische en financiële hulp aan de Kongolese regering onontbeerlijk, moet het administratieve apparaat weer op dreef worden geholpen en moeten de industriële worden gesteund, die stand hebben gehouden. Aan de wens om bepaalde operaties aan internationale instanties toe te vertrouwen is reeds ten dele tegemoet gekomen. Wordt het internationaal Monetair Fonds niet met de jongste muntoperaties belast? Vanzelfsprekend kan er echter niet aan hulpverlening gedaan worden buiten de Kongolese administratie om. Bij het toestaan van de lening moeten de voorwaarden zo worden gesteld dat de door België te nemen risico's verantwoord zijn. Vexatoire voorwaarden stellen is volkomen ondoeltreffend.

Een lid stelde de vraag of er op voldoende snelle wijze wordt tegemoet gekomen aan het verzoek van de Kongolese legerleiding tot het zenden van Belgische officieren met het oog op de reorganisatie van het Kongolese leger. Het lid drong aan op een betere bezoldiging van de officieren, die in Kongo hun diensten wensen te presteren.

De Minister antwoordde dat er geleidelijk moet worden tewerk gegaan. Hij acht een te snelle zending van Belgische officieren naar Kongo niet wenselijk en verkiest zich te beperken tot het getal officieren dat hem door het hoofd van de Belgische militaire zending in Kongo wordt gevraagd, nl. drie officieren per week tot het einde van het jaar.

Een ander lid komt nogmaals terug op de politiek die, volgens hem, ons land t.o.v. Kongo moet volgen. De hoofdbekommernis moet zijn diplomatie en technische hulp nauw te doen samengaan. Spreker acht de binding tussen beiden thans te los. Hij komt vervolgens tot het Katangese probleem. Alleen door de tenuitvoerlegging van het plan-Thant kan, volgens hem, een oplossing aan de Kongolese vatbaar zullen zijn.

Hij herinnert eraan dat België zijn waarborg heeft gehecht aan de tenuitvoerlegging van dit plan.

Spreker geeft uiting aan zijn ongerustheid over de ontwikkeling van de economische en financiële toestand in Kongo.

Hij vraagt of de storting van het miljard, dat België op het punt staat aan Kongo te verlenen, zal geschieden in schijven, zodat de latere uitkeringen steeds voor herziening vastbaar zullen zijn.

Ook volgens hem moet de lening van dit miljard aan bepaalde voorwaarden gebonden zijn...

De Minister heeft hierop geantwoord dat het past de hulp aan Kongo in een breed politiek kader te plaatsen. Nochtans moet men er zich rekenschap van geven dat de regeling van de Kongolese vraagstukken middelen vereist, die de mogelijkheden van een land als België verre overtreffen. In Kongo moet, in een geest van samenwerking, aan multilaterale hulp worden gedaan. In verband met de tenuitvoerlegging van het plan-Thant herhaalt de Minister dat, naar zijn oordeel, dit plan, door de ontwikkeling van de gebeurtenissen in Katanga, achterhaald is. De Minister stipt aan dat op essentiële punten, als het verlenen van amnestie in Katanga, alsook deelneming van Katanga aan de centrale regering, het plan door de Kongolese regering werd nageleefd. Dit is overigens ook het geval op financieel gebied. Andere bepalingen zijn echter niet meer toepasselijk ingevolge de verandering van de toestand en de werkelijke wederopneming van Katanga binnen de Republiek Kongo. Daar de problemen uiterst ingewikkeld en kies zijn, mag men ze niet, op al te simplistische wijze voorstellen, op gevaar af ze te misvormen.

Een lid heeft uitleg gevraagd over de Zwitserse hulpverlening, via coöperatieve verenigingen, aan Rwanda en Burundi en over de Belgische houding in de U. N. O. t.o.v.

de Congo. Het octroi d'une aide économique et financière au gouvernement congolais est dès lors indispensable. Il convient, au surplus, de collaborer à la remise en marche du système administratif et de venir en aide aux entreprises qui ont tenu le coup. Quant au désir de voir confier certaines opérations à des organismes internationaux, il y a déjà été donné suite en partie. Le Fonds monétaire international n'a-t-il pas été chargé de la dernière opération monétaire? Mais il est évident que l'on ne peut accorder une aide sans passer par l'administration congolaise elle-même. Lors de l'octroi du prêt, il convient de fixer les modalités, de telle manière que les risques à supporter par la Belgique se justifient. Poser des conditions vexatoires constituerait une mesure absolument inefficace.

Un membre a demandé s'il est donné suite, avec une célérité suffisante, à la demande des chefs de l'armée congolaise relative à l'envoi d'officiers belges en vue de collaborer à la réorganisation de l'armée congolaise. Ce membre a insisté pour que les officiers désireux de faire du service au Congo soient mieux rémunérés.

Le Ministre a répondu qu'il convient de procéder par étapes. Il estime non souhaitable l'envoi trop rapide d'officiers belges au Congo et préfère se limiter au nombre d'officiers que lui demande le chef de la mission militaire belge au Congo, soit trois officiers par semaine jusqu'à la fin de l'année.

Un autre membre revient, une fois de plus, sur la politique que devrait suivre, à son avis, la Belgique à l'égard du Congo. La préoccupation majeure doit être une collaboration étroite entre la diplomatie et l'assistance technique. Il estime qu'actuellement le lien entre elles est trop flottant. Il traite ensuite du problème katangais. Selon lui, seule l'exécution du plan Thant peut résoudre les problèmes du Congo.

Il rappelle que la Belgique a attaché sa garantie à l'exécution de ce plan.

L'orateur s'inquiète du développement de la situation économique et financière au Congo.

Il demande si le versement du milliard que la Belgique est sur le point d'accorder au Congo se fera par tranches, de telle sorte que les versements ultérieurs seront toujours susceptibles de révision.

Il estime également que le prêt de ce milliard doit être subordonné à certaines conditions.

Le Ministre a répondu qu'il convient de situer l'assistance au Congo dans un large cadre politique. Il faut cependant se rendre compte que la solution des problèmes congolais requiert des moyens dépassant de loin les possibilités d'un pays tel que la Belgique. Il y a lieu de pratiquer au Congo une assistance multilatérale dans un esprit de coopération. Au sujet de l'application du plan Thant, le Ministre répète que ce plan est, à son avis, dépassé par les événements. Le Ministre souligne que certains points essentiels du plan, tels que l'octroi d'une amnistie au Katanga et la participation du Katanga au gouvernement central, ont été respectés par le gouvernement congolais. Il en est d'ailleurs également ainsi sur le plan financier. Cependant, d'autres dispositions ne sont plus d'application par suite de la modification de la situation et de la réintégration effective du Katanga dans la République du Congo. Les problèmes étant fort complexes et délicats, il n'est pas possible, sans risquer de les déformer, de les présenter d'une manière par trop simpliste.

Un membre a demandé des renseignements au sujet de l'octroi par la Suisse d'une assistance au Rwanda et au Burundi à l'intervention d'associations coopératives, ainsi

de apartheidspolitiek van Zuid-Afrika. Spreker verklaarde in te stemmen met de rede die de Minister over de apartheidspolitiek in de algemene vergadering van de Verenigde Naties heeft uitgesproken, maar hij vroeg uitleg over de onthoudingen van de Belgische delegatie bij de stemmingen over de apartheid en over de oprichting, onder licentie, in Zuid-Afrika van een fabriek, waar het Belgische F. N.-geweer vervaardigd wordt.

De Minister verklaarde er niets op tegen te hebben dat Zwitserland hulp verleent aan Rwanda en Burundi.

De apartheidspolitiek, zoals die in Zuid-Afrika beoefend wordt, is een zeer netelige kwestie.

Sprekend vóór de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 8 oktober 1963, heeft de Minister die politiek veroordeeld en daarbij onderstreept dat zij strijdig is met de essentiële beginselen van het Handvest.

Anderdeels heeft de Belgische afvaardiging tijdens dezelfde Algemene Vergadering gestemd voor een resolutie waar de repressiemaatregelen veroordeeld worden, die door de Zuid-Afrikaanse regering getroffen werden ten opzichte van diegenen die zich tegen de Apartheid verzetten en waarbij de onmiddellijke invrijheidstelling van de politieke gevangenen gevraagd wordt.

België heeft zich nochtans, eveneens in de Algemene Vergadering, onthouden over de resolutie betreffende Zuid-west-Afrika waarbij, onder meer, economische sancties worden voorgesteld.

België wettigde zijn onthouding op grond van de juridische overweging dat economische sancties tot de uitsluitende bevoegdheid van de Veiligheidsraad behoren.

Ten slotte heeft de Belgische Regering besloten de resolutie van de Veiligheidsraad toe te passen, waarbij aan de Lidstaten de aanbeveling wordt gedaan om een einde te maken aan de verkoop van wapens en aan de uitvoer ervan naar Zuid-Afrika. Derhalve heeft de Regering schikkingen getroffen om de uitvoer van nieuwe contracten betreffende wapens, die kunnen dienen voor politieke betugelingsmaatregelen, niet meer toe te laten.

4. Taalevenwicht in het Departement van Buitenlandse Zaken.

Een lid heeft de wens uitgesproken dat de Minister in openbare zitting uitleg zou verstrekken over de reeds genomen en nog te nemen maatregelen tot verwezenlijking van het taalevenwicht in het hoofdbestuur van het departement en in de carrière-buitenlandse dienst, dit ingevolge de jongste taalwetgeving.

* * *

Met deze opmerking wordt de algemene bespreking gesloten.

De artikelen van de begroting — kredieten betreffende de Buitenlandse Zaken — gaven geen aanleiding tot opmerkingen en werden eenparig goedgekeurd.

* * *

Het verslag werd eveneens eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,

L. DELWAIDE.

De Voorzitter,

A. VAN ACKER.

que concernant l'attitude de la Belgique à l'O. N. U à l'égard de la politique de l'« apartheid » pratiquée en Afrique du Sud. L'orateur se rallie au discours prononcé par le Ministre devant l'assemblée générale des Nations-Unies au sujet de cette politique, mais a demandé des éclaircissements au sujet des abstentions de la délégation belge lors des votes sur l'« apartheid » ainsi qu'au sujet de la construction, sous licence, en Afrique du Sud d'une usine fabriquant le fusil F. N.

Le Ministre a déclaré ne pas voir d'objections à ce que la Suisse fournisse une aide au Rwanda et au Burundi.

La politique de l'« apartheid », telle qu'elle est pratiquée en Afrique du Sud, constitue un problème très épineux.

Parlant devant l'Assemblée générale des Nations-Unies, le 8 octobre 1963, le Ministre a condamné cette politique en soulignant qu'elle était contraire aux principes essentiels de la Charte.

D'autre part, la délégation belge a voté, à la même Assemblée générale, en faveur d'une résolution condamnant les mesures de répression prises par le Gouvernement Sud-Africain contre ceux qui s'opposent à « l'apartheid » et a demandé la libération immédiate des prisonniers politiques.

Toutefois, la Belgique s'est abstenue, à l'Assemblée générale également, sur une résolution relative au Sud-Ouest africain, préconisant entre autres des sanctions économiques.

L'abstention de la Belgique a été justifiée par la considération juridique que des sanctions économiques étaient de la seule compétence du Conseil de Sécurité.

Enfin, le Gouvernement belge a décidé d'appliquer la résolution du Conseil de Sécurité recommandant aux états membres de mettre fin à la vente et à l'exportation d'armes vers l'Afrique du Sud. En conséquence, le Gouvernement a pris ses dispositions pour ne plus permettre l'exécution de nouveaux contrats portant sur des armes susceptibles de servir à des mesures de polices répressives.

4. Equilibre linguistique au sein du Département des Affaires étrangères.

Un membre a exprimé le vœu que le Ministre fournisse, en séance publique, des précisions au sujet des mesures prises et celles encore à prendre en vue de réaliser l'équilibre linguistique dans l'administration centrale du département ainsi que dans le service extérieur de la carrière, cela conformément à la législation linguistique récente.

* * *

La discussion générale a été close après cette observation.

Les articles du budget — crédits afférents aux Affaires Etrangères — n'ont pas suscité d'observations, et ont été adoptés à l'unanimité.

* * *

Le rapport a été également adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur,

L. DELWAIDE.

Le Président,

A. VAN ACKER.